

העותרת:

התנועה לחופש המידע (ע"ר 580425700)

ע"י עוה"ד אור סדן ו/או עוה"ד הידי נגב ו/או עוה"ד יערה
וינקלר-שליט ו/או עוה"ד דן רוזנטל
רח' סעדיה גאון 26, תל אביב-יפו
טלפון: 03-9560146; נייד: 052-3687579; פקס: 03-9560359
כתובת דוא"ל: info@meida.org.il
- נגד -

המשיב:

משרד הביטחון
באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי)
רח' מח"ל 7, ירושלים
טלפון: 073-3920000; פקס: 02-6468005
כתובת דוא"ל: ez_tel-aviv@justice.gov.il

אגרה:

עם הגשת העתירה שולמה אגרה בסך 2,273 ש"ח בהתאם לפרט 20 לתוספת
לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.

עתירה מנהלית

(על פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998)

פתח דבר

1. עניינה של עתירה זו שתי בקשות מידע שהוגשו בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק" או "חוק חופש המידע"), אשר הוגשו על ידי העותרת בנושאים משיקים, הנוגעים לפעילותו של השר בצלאל סמוטריץ' כשר נוסף אצל המשיב וכראש מנהלת ההתיישבות.
2. שתי בקשות המידע הוגשו ביום ה-11.3.2025. על אף שחלפו למעלה מחמישה חודשים מאז בקשות המידע הוגשו, לא נמסר מענה להן בהתאם לנדרש בסעיף 7 לחוק חופש המידע, ובכך המשיב מצוי במחדל מזה למעלה מחודש.
3. על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב להפסיק את מחדלו ללא דיחוי ולמסור מענה מלא לבקשות המידע על פי דין.
4. כידוע, על המשיב, משרד הביטחון, חל חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, שכן הוא מוגדר כרשות ציבורית בהתאם לסעיף 2 לחוק זה.
5. בהתאם להוראות החוק, על רשות ציבורית להשיב לבקשות מידע בפרק זה שלא יעלה על 30 ימים, אלא במקרים חריגים אז ניתן להאריך את המועד לפרק זמן של 120 ימים. בענייניו – אף שחלפו מאז הוגשו הבקשות 150 ימים, טרם נמסר מענה לבקשה כנדרש בחוק.

6. נוכח האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב למסור מענה לבקשות המידע בתוך פרק זמן קצר. יובהר שכל זמן שמענה לא נמסר, הרי שהמחדל ממשיך ונפגעת הזרימה החופשית של מידע בין האזרח למדינה, המהווה חלק בלתי-נפרד ממשטר דמוקרטי.
7. כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק הוצאות בהליך זה לטובת העתירה

תמצית העובדות

6. ביום 11.3.2025 פנתה העותרת למשיב בשתי בקשות מידע הנוגעות לסמכויות השר הנוסף במשרד הביטחון וכן בפעילות מנהלת ההתיישבת הפועלת במשרד הביטחון. שתי בקשות המידע מצורפות ומסומנות **כנספח א'** לעתירה זו.
7. ביום 10.4.2025 מסר המשיב הודעות על כך שהוא עושה שימוש בסמכות הנתונה לו בסעיף 7(ב) לחוק חופש המידע, המאפשרת למשיב להודיע על ארכה של עד 30 ימים. שתי הודעות הארכה מצורפות ומסומנות **כנספח ב'** לעתירה זו.
8. בימים 6.4.2025 ; 14.5.2025 ; 8.7.2025 ; ו-13.8.2025 שלחה העותרת למשיב תזכורות על כך שלא נמסר מענה לבקשות המידע. תזכורות אלה מצורפות ומסומנות **כנספח ג'** לעתירה זו.
9. ביום 14.7.2025 פנתה העותרת פעם נוספת למשיב והבהירה כי אלמלא יימסר מענה עד ליום 4.8.2025, הרי שהיא תעתור לבית המשפט – וזאת בליט ברירה. ההתראה מצורפת ומסומנת **כנספח ד'** לעתירה זו.
10. נוכח העובדה שטרם נמסרה כל התייחסות שהיא, והלכה למעשה כל התייחסות מלבד הארכה הראשונה, מוגשת עתירה זו.

הצדדים להליך

11. העותרת היא התנועה לחופש המידע, עמותה רשומה כדין, ארגון החברה האזרחי הוותיק ביותר בתחום קידום זכות הציבור לדעת והזכות למידע נגיש לציבור, וכן בשמירה על זכויות אלו. העותרת חרטה על דגלה את קידום השקיפות אצל כלל רשויות השלטון וכן לקידום ערכים של שקיפות. בימים אלה חוגגת העותרת עשרים ואחת שנים להקמתה, בשנת 2004. העותרת היא שהגישה את בקשות המידע שלא זכתה למענה. המשיב הוא משרד ממשלתי, המהווה רשות ציבורית כהגדרתה בחוק חופש המידע.
12. המשיב, משרד הביטחון, הוא הרשות הציבורית שאליה הוגשה בקשות המידע, שאליה פנתה העותרת במטרה לקבל מענה, בהתאם להוראות החוק, והיא זאת שחרגה מהמועדים הקבועים בחוק.

הסמכות לדון בעתירה

13. סמכותו העניינית של בית המשפט הנכבד לדון בעתירה נובעת מפרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התשיס-2000, וכן הסמכות המקומית לדון בה בהתאם לתקנה 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000, שכן מקום מושבה של המשיבה הוא תל-אביב.

על האינטרס הציבורי במידע המבוקש

14. יובהר כי הבקשות הנדונות הן בעלות חשיבות ציבורית רבה.
15. נוכח ההסדרים שנקבעו בהסכם הקואליציוני, ובפרט סעיף 21 לנספח ג' להסכם, ובצירוף מסמך ההבנות עליו חתומים ראש הממשלה, שר הביטחון והשר הנוסף במשרד הביטחון (ח"כ בצלאל סמוטריץ'), הועברו לשר הנוסף סמכויות רחבות שהיו נתונות עד כה לשר הביטחון ולמערכת הצבאית, ובכלל זה אחריות על המנהל האזרחי ומתאם פעולות הממשלה בשטחים. כל זאת, לצד הקמת מנהלת התיישבות חדשה שתחת אחריותו. ההסכם מצורף ומסומן **כנספח ה'** לעתירה זו.
16. משמעות הדברים היא העברה של סמכויות בעלות אופי ביטחוני-צבאי מובהק לדרג פוליטי מובהק, תוך הכפפה של מערך הייעוץ המשפטי בתחומים אלה לגוף פוליטי ולא לייעוץ המשפטי של יועמ"ש איו"ש כנהוג. שינוי מבני זה נושא השלכות כבדות משקל הן על אופי המשטר בשטחים, הן על זכויות אדם של תושביהם, הן על עקרונות יסוד של שלטון החוק והאזיונים והבלמים בישראל, ואף על יחסי החוץ של המדינה ומעמדה במשפט הבינלאומי.
17. בנסיבות אלה, המידע המבוקש מצוי בליבת האינטרס הציבורי. פרסומו נדרש כדי לאפשר פיקוח אפקטיבי של הכנסת, של החברה האזרחית ושל הציבור הרחב על הפעלת סמכויות שלטוניות כה רגישות. הימנעות הרשות ממסירת המידע המבוקש פוגעת פגיעה חמורה בזכות הציבור לדעת, מסכלת את מטרותיו ותכליותיו של חוק חופש המידע, ומערערת את היכולת לקיים דיון ציבורי מושכל ומבוסס נתונים. לנוכח חשיבותו הציבורית והמשפטית המובהקת של המידע, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על מסירתו לאלתר.
18. על השינויים בשטח ניתן ללמוד בין היתר מכתבות שפורסמו זה מכבר בנושא, ובין אלה: יהודה יפרח "מנהלת ההתיישבות של סמוטריץ' משנה את המציאות ביהודה ושומרון" **מקור ראשון** (25.2.2025), הכתבה מצורפת ומסומנת **כנספח ו'** לעתירה זו. כך גם בכתבת של אלישע בן קימון "צעד אחר צעד: כך מגשים סמוטריץ' את חזונו לשליטה אזרחית ביהודה ושומרון" **ynet** (22.6.2024), הכתבה מצורפת ומסומנת **כנספח ז'** לעתירה זו.

על המועדים הקבועים בחוק

19. המחוקק קבע בסעיף 7 לחוק חופש המידע מועדים ברורים למתן מענה לבקשות שמוגשות על ידי אזרח או תושב. בהתאם לסעיף, יש למסור מענה בפרק זמן של 30 ימים.
20. בענייננו, הרי אף שהמשיב מסר ארכה אחת על פי חוק, חלפו למעלה מ-150 ימים מאז שהוגשו הבקשות.
21. המועדים הקבועים בחוק מאזנים בין העובדה כי המידע שייך לציבור ומצוי אצלו בנאמנות, אל מול הצורך של רשות ציבורית לבחון בקשות מידע, לאתר את המידע המבוקש, לבחון את האפשרות למסרו ולהכינו למסירה.
22. בתי המשפט התייחסו זה מכבר לחשיבות המועדים הקבועים בחוק, ולכך שאי-עמידה במועדים פוגעת, הלכה למעשה, בזכות עצמה למידע וביכולת לממשה.
23. כך, למשל, במסגרת פרשת **שטנגר**, קבע בית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב כחאי לישנא: "יש חשיבות כי הרשויות יקפידו על המועדים שבחוק חופש המידע ולא יתישו את המבקשים באמצעות 'סחבת' במתן תשובות".
- עת"מ (מנהליים ת"א) 36541-12-12 **שטנגר נ' לשכת עורכי הדין** (נבו) (25.2.2014).

24. גם בספרות הובהר כי אין לראות במועדים הקבועים בחוק עניין "טכני" כי אם עניין מהותי, שאי-עמידה בו, עשויה במובנים מסוימים לרוקן את התוכן מהוראות החוק על כך הרחיב ד"ר הלל סומר באומרו כלהלן:

"בקשה לקבלת מידע צריכה להיענות במהירות, ביעילות, בזול וברוב מוחלט של המקרים (שאינם נכנסים לגדרם של הסייגים [...]. על פי החוק), ללא כל עיכוב מיותר המחייב התנצחות עם הרשות ופנייה לערכאות. כל הערמה של קשיים על מימוש הזכות לקבלת מידע פוגעת במטרה הדמוקרטית של הזכות. עיכוב בקבלת המידע בזמן אמת מונע מהציבור לגבש את דעתו במועד לגבי סוגיות אקטואליות. כמו כן, לאור העלויות הגבוהות הכרוכות בפנייה לבית המשפט, סירוב הרשות למסור את המידע מרצונה כחוק, יביא בחלק ניכר מן המקרים לאי-מימושה של הזכות לקבלת המידע, גם אם על פי דין היה המבקש זכאי לקבלו [...]. במקרים רבים, מסכימים נציגי הרשות למסור את המידע... עם הגיעם לדיון בבתי המשפט בעתירה למסירת המידע [...]. גישה כזו מעידה כי לא היה מקום לאי-מסירתו של המידע מלכתחילה, וכי תקוותה של הרשות הייתה שהמבקש יתייאש מן הקשיים המוערמים עליו ולא ישקיע את משאבי הזמן והכסף הניכרים הכרוכים בפנייה לבית המשפט".

הלל סומר "חוק חופש המידע: הדין והמציאות" המשפט ח 435, 438 ו-445-446 (תשס"ג).

25. בתוך כך, הרי שהשיהוי הרב במתן מענה לבקשה חותר תחת מימושה של התכלית העיקרית של חוק חופש המידע, שהיא לאפשר בקרה ציבורית על מעשי השלטון (ראו למשל ע"מ 398/07 התנועה לחופש המידע נ' רשות המיסים, פ"ד סג(1) 284, פס' 47, 52 לפסק דינה של השופטת ארבל (2008); ע"מ 1245/12 התנועה לחופש המידע נ' משרד החינוך, פסק דינה של השופטת ארבל (פורסם בנבו, 23.8.2012); ע"מ 10014/16 יש דין נ' המינהל האזרחי איו"ש, פס' 9 לפסק דינה של השופטת ברוך (דעת מיעוט) (פורסם בנבו, 16.5.2019)).

26. מן האמור עולה שאין חשיבות לזמנים רק בנוגע לעצם מתן המענה, כי אם לעצם מתן מענה מספק, בין אם במסירת מידע ובין אם לאו, תוך הבנה כי סירוב צריך להיות מנומק על מנת שיוכל מבקש מידע לבחון את צעדיו. ככל שסירוב מהותי מתעכב, הרי שמתעכבת יכולתו של מבקש המידע לפנות לבית המשפט בבקשה לבחון את ההחלטה המנהלית.

סוף דבר

17. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבה להפסיק את מחדלה ולמסור את החלטתה לבקשות המידע מושא העתירה.

18. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה בהוצאות בגין הליך זה, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ כדין, על מנת שבעתיד ישיבו רשויות לבקשות מידע במסגרת המועדים הקבועים בחוק, ובכך יתייתר הצורך בפנייה לבית המשפט לצורך קבלת החלטות בבקשות מידע.

19. לעתירה זו מצורף תצהיר לתמיכת האמור בה, מטעם מנכ"ל התנועה לחופש המידע.

30/11/19
אור סדן, עו"ד